دەروازەی پەروەردەی تایبەت

پرۆفیسۆر دکتۆر

کەریم شەریف قەرەچەتانی

سکەڵ، پەروەردەی بنەڕەتی/زانکۆی سلێمانی

20424

٢٠١٥

Preview sample - page 1 of 11 - Soran University Academic Digital Library

❖ کتێب : دەروازەی پەروەردەی تایبەت .
❖ نووسەر : د. کەریم شەریف قەرەچەتانی .
❖ تیراژ : (5000) دانە.
❖ چاپی یەکەم (2015).
❖ چاپخانە : پیرەمێرد – سلێمانی .
❖ تایپ :سروە مستەفا علی .
❖ لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردن (1583)ی ساڵی (2015)ی پێدراوە
❖ لەسەر نەرك و حسابی نووسەر بە چاپ گەیەندراوەو بۆ هیچ کەس و لایەن و داوو دەزگایەك نیە بەبێ ڕەزامەندی نووسەر دووبارە کۆپی یان چاپی بکاتەوە .

Preview sample - page 2 of 11 - Soran University Academic Digital Library

ناوەرۆک

بابەت	لاپەڕە
پێشەکی.....	13
مەبەست چییە لە پەروەردەی تایبەت؟.....	17
ئامانجەکانی پەروەردەی تایبەت.....	18
پرانسیپەکانی پەروەردەی تایبەت	19
کێن ئەوانەی پێویستیان بە پەروەردەی تایبەت هەیە؟.....	20
شێوازو پرۆگرامەکانی پەروەردەی تایبەت	21
جێگرە پەروەردەییەکان (البدائل التربوية).....	22
سەنتەری تایبەت و مانەوەو خەوتن لە نەوێ (مركز الاقامة الكلية)	22
سەنتەری پەروەردەی تایبەتی رۆژانە(مراكز التربية الخاصة النهارية).....	22
تێکەڵکردنی پەروەردەیی (دمج التربوی)	22
قۆناغەکانی بەرەو پێش چوونی پەروەردەی تایبەت.....	24
بیرکۆڵی.....	28
پێناسەی بیرکۆڵی.....	29
پۆلینکردنی کەسانی بیرکۆڵ بە پێی بە پێی هۆکارەکان.....	33
پۆلینکردنی کەسانی بیرکۆڵ بە پێی روالەت و شێوەی جەستە.....	33
پۆلینکردنی کەسانی بیرکۆڵ بە پێی ڕێژەی زیرەکی.....	33
پۆلینکردنی کەسانی بیرکۆڵ بە پێی توانای فێربوون.....	35
ئەوانەی توانای فێربوونی پیشەیان هەیە.....	37
پۆلینکردنی کەیسەکان بە پێی شێوەی دەرەوەیان.....	41
داون سیندرۆم (مەنگۆلی).....	41

Preview sample - page 3 of 11 - Soran University Academic Digital Library

تێکچوونی پرۆسەی میتابۆلیزم (PKU)	44
کەیسی گلاکتۆزیما	46
کەیسی تای ساش	47
کەیسی کورتە بالایی	47
کەیسی بچووکی قەبارەو بارستایی مێشک	49
کەیسی گەورەیی قەبارەو بارستایی مێشک	50
کەیسی هایدرۆ سیفالی (استسقاء الدماغ)	51
نەو هۆکارانەی دەبنە هۆی دواکەوتنی ژیری و بیرکۆنی منداڵ	53
هۆکارە بۆماوەییەکان	53
جینە فاکتەرەکان	53
کەم و کورتی لە پێکهاتەی مۆخ	54
شێواندن و تێک چوونی پێکهاتەی خانەکانی مێشک	54
فاکتەری (RH)	55
تێک چوون و شڵەژانی پرۆسەی میتابۆلیزم	57
نەو حاڵەتانەی لەو بڕوایەدان کە لەوانەیە بە هۆی هۆکاری بۆماوەوە بێت	57
هۆکارەکانی کاتی دووگیانی	58
نەو هۆکارانەی کاردەکەنە سەر گەشەکردنی کۆرپەلە لە ناو منداڵدانی دایک	59
هۆکارەکانی کاتی لەدایک بوون	63
هۆکارەکانی دوای لەدایک بوون	64
هۆکارە دیاری نەکراوەکان	65
خەسڵەت و تایبەتمەندییەکانی منداڵانی بیرکۆڵ	66
خەسڵەتە ژیرییەکان	66
خەسڵەتە کۆمەڵایەتی و هەڵچوونییەکان	72

Preview sample - page 4 of 11 - Soran University Academic Digital Library

خەسڵەتە جەستەییەکان.....	73
ناڕاستەو راوبۆچوونەکان دەربارەی کەسانی بیرکۆڵ.....	75
ناڕاستەو راوبۆچوونەکانی خێزان و نەندامەکانی.....	75
ناڕاستەو راوبۆچوونەکانی قوتابخانەو کارمەندانی.....	78
ناڕاستەو راوبۆچوونەکانی کۆمەڵگاو تاکەکانی	79
خۆپاراستن لە بیرکۆڵی	80
خۆپاراستنی یەکەم (ئاستی یەکەم).....	82
خۆپاراستنی ناوەند (ئاستی دووەەم).....	83
خۆپاراستنی سێیەمین (ئاستی سیەەم).....	84
پرۆگرامی زوو فریاکەوتن (برنامج التدخل المبكر).....	85
چەمکی زوو فریاکەوتن.....	85
ئاماژەکانی زوو فریاکەوتن.....	85
گرنگی زوو فریاکەوتن.....	86
بۆچی زوو فریاکەوتن پێویستە ؟.....	87
گرنگترین پرۆگرامەکان و جۆرەکانی زوو فریاکەوتن (پەروەردەی پێشوەخت).....	89
زوو فریاکەوتن لە سەنتەرەکان	89
زوو فریاکەوتن لە ماڵەوە.....	91
زوو فریاکەوتن لە هەرێەك لە سەنتەرەکان و ماڵەکان بە یەکەوە.....	92
زوو فریاکەوتن لە رێگای پێشکەشکردنی راوێژەوە.....	92
زوو فریاکەوتن لە نەخۆشخانەکان.....	93
زوو فریاکەوتن لە رێگای کەنالەکانی راگەیاندنەوە.....	93
هەڵسەنگاندن و کاریگەری پرۆگرامەکانی زوو فریاکەوتن.....	94
رێگاو شێوازەکانی پێشکەشکردنی پرۆگرامەکانی زوو فریاکەوتن	95

Preview sample - page 5 of 11 - Soran University Academic Digital Library

ناوەرۆك و پرۆگرامەکانی زوو فریاکەوتن.....	95
پرۆگرامی پۆرتاج (Portage Program).....	97
پرۆگرامی ڤۆجتا (Vojta Program).....	97
پرۆگرامی سکای های (Ski-hi Program).....	98
پرۆگرامی تی دی ئیس ئەی (TDSA Program).....	98
هەنگاوەکانی پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری زوو فریاکەوتن.....	99
دەستێوەردانی پەروەردەیی لە بواری پەروەردەی تایبەت.....	101
جۆرەکانی دەستێوەردانی پەروەردەیی	101
پرۆگرامەکانی خۆپاراستن.....	101
پرۆگرامەکانی چارەسەرکردن.....	102
پرۆگرامەکانی قەرەبووکردنەوە.....	103
پرۆگرامی پۆرتاج (Portage Program).....	104
ئامانجەکانی پرۆگرامی پۆرتاج.....	104
کێن ئەوانەی سوود لە پرۆگرامی پۆرتاج وەردەگرن؟.....	105
تایبەتمەندییەکانی پرۆگرامی پۆرتاج.....	105
بوارەکانی پرۆگرامی پۆرتاج.....	105
بەشەکانی پرۆگرامی پۆرتاج.....	106
هەنگاوەکانی سەردانی خێزانەکان.....	107
جۆرەکانی هەڵسەنگاندن لە پرۆگرامی زوو بە دەنگەوە هاتن (فریاکەوتن).....	111
هەڵسەنگاندن فەرمی.....	111
هەڵسەنگاندن نافەرمی.....	116
هەڵسەنگاندن پرۆگرامی.....	116
هەڵسەنگاندن بەردەوام.....	117

Preview sample - page 6 of 11 - Soran University Academic Digital Library

راهێنانی دایك و باوك و نەندامانی تری خێزان.....	119
نۆتیزم.....	121
سەرەتای سەرهەڵدانی زاراوەی نۆتیزم.....	122
مەبەست چییە لە نۆتیزم ؟.....	123
بۆ هەندێك كەس تووشی نۆتیزم دەبن ؟.....	124
نیشانەكانی تووش بوون بە نۆتیزم	127
چۆنیەتی دەست نیشانكردنی كەسانی تووش بوو بە نۆتیزم	133
رۆڵی خێزان لە كاتی دەست نیشانكردنی منداڵی نۆتیزم	136
كاریگەری دەستنیشانكردنی نۆتیزم لەسەر خێزان	139
چۆن مامەڵە لەگەڵ كەسانی تووش بوو بە نۆتیزم بكەین	145
پرۆگرام و بەرنامەی تایبەتیان پێویستە	148
چارەسەری كەسانی تووش بوو بە نۆتیزم	151
نەو نەخۆشیانەی كە نزیكن لە نۆتیزمەوە.....	152
نەسپیرگەر سیندرۆم.....	153
فرەجووڵەیی و كەمی وریایی و بەناگایی (ADHD).....	153
هۆكارەكان.....	156
خۆپاراستن.....	158
رێنمایی پێویست بۆ دایك و باوك و مامۆستایان.....	163
كەسانی نائاسایی ((غير العادية) (Exceptionality).....	166
منداڵی بەهرەمەند كێیە و چۆن بیناسینەوە ؟.....	167
پێناسەكانی بلیمەتی و بەهرەمەندی.....	169
پرۆگرامی پەروەردەیی بۆ بەهرەدارو بلیمەتەكان.....	173
بۆچی دەبێت بلیمەت و بەهرەمەندەكان پرۆگرامی تایبەت بە خۆیان هەبێت ؟...	173

Preview sample - page 7 of 11 - Soran University Academic Digital Library

شێوەکانی فێرکردنی بەهرەمەندو بلیمەتەکان.....	176
خێراکردن (التسریع).....	176
دەوڵەمەندکردن (الاثراء).....	178
کۆسپەکانی بەردەم کەسە داهێنەرو بلیمەتەکان.....	180
تاکەی کەسانی داهێنەرو بلیمەت لەبیردەکرێن ؟.....	183
چۆنێتی دەستنیشانکردنی داهێنەرو بلیمەتەکان.....	185
خەسڵەت و سیفاتەکانی داهێنەرو بلیمەتەکان.....	187
سەرچاوەکانی دەستنیشانکردنی داهێنەرو بلیمەتەکان.....	188
پرۆسەی دەستنیشانکردنی منداڵانی خاوەنی پێداویستی تایبەت.....	189
لایەنی پزیشکی.....	189
لایەنی دەروونی.....	191
هەندێک لە پرسیارەکانی زیرەکی پینوی (ستانفۆرد-بینیە).....	192
لایەنی کۆمەڵایەتی.....	202
لایەنی پەروەردەیی.....	203
شێوازەکانی فێرکردنی منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت.....	204
پرۆسەی تێکەڵکردن (دمج).....	205
پێناسەی تێکەڵکردن.....	205
جۆرەکانی تێکەڵکردن.....	206
ناڕاستە سەرەکییەکان دەربارەی تێکەڵکردن.....	208
جیاوازی نێوان جۆرەکانی تێکەڵکردن.....	215
مەرجەکانی سەرکەوتنی پرۆسەی تێکەڵکردن.....	218
ژوورى سەرچاوەکان (غرفه المصادر).....	222
تایبەتمەندییەکانی ژوورى سەرچاوەکان.....	223

Preview sample - page 8 of 11 - Soran University Academic Digital Library

جۆری ژووری سەرچاوەکان.....	225
باشییەکانی ژووری سەرچاوەکان.....	225
کێن نەوانەی رۆڵی گرنگیان لە سەرخستنی ژووری سەرچاوەکان هەیە؟.....	227
مامۆستای پەروەردەی تایبەت.....	227
مامۆستای پۆڵی ناسایی.....	227
بەڕێوەبەری قوتابخانە.....	228
دایکان و باوکان.....	229
تۆڕەری کۆمەڵایەتی و دەروونی.....	231
مامۆستای یاریدەدەر (دووهەم).....	231
بەشەکانی ژووری سەرچاوەکان.....	233
چۆن ژووری سەرچاوەکان نەکتیف دەکرێت ؟.....	235
کێشەو گرفتەکانی ژووری سەرچاوەکان	236
چۆنێتی کارکردن لە ژووری سەرچاوەکان.....	238
خەسڵەت و کەسێتی مامۆستای پەروەردەی تایبەت.....	240
نامادەکردنی مامۆستای پەروەردەی تایبەت.....	242
پرۆگرامی پێشنیازکراو بۆ بەشەکانی پەروەردەی تایبەت.....	242
بنەماکانی فێرکردنی منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت.....	247
جیاوازی لە نێوان پرۆگرامی منداڵانی ناسایی و منداڵانی بیرکۆڵ	250
تەکنەلۆژیاو هۆیەکانی فێرکردنی کەسانی خاوەن پێداویستی تایبەت.....	252
چەند نموونەیەک لە کەسانی خاوەن پێداویستی تایبەتی ناودار.....	256
پلانی پەروەردەیی تاکی(الخطة التربوية الفردية).....	258
ناوەرۆکی پلانی پەروەردەیی تاکی	258
پلانی فێرکاری تاکی (الخطة التعليمية الفردية).....	260

Preview sample - page 9 of 11 - Soran University Academic Digital Library

ناوەرۆکی پلانی فێرکاری تاکی	260
شیۆوازی شیتەلکردنی ئەرکەکان (تحليل المهمة)	261
پرانسیپە گشتیەکان لە کاتی فێرکردنی منداڵی بیرکۆڵ.....	263
فۆرمەکانی تایبەت بە جۆری پلانەکان.....	265
چەند نموونەیەك لەسەر چۆنێتی دانانی ئاما نجە گشتی و رەفتاریەکان.....	267
پاشکۆی (1) پێوەرەکانی گەشەکردنی	272
پاشکۆی (2)پێوانەکاری رەفتاری گونجاندنی بیرکۆنەکان.....	288
پاشکۆی (3) فۆرمی هەڵسەنگاندن.....	312
پاشکۆی (4) فۆرمی تایبەت بە منداڵانی تووش بوو بە (ADHD).....	314
پاشکۆی (5) لیستی دەستنیشانکردنی منداڵی ئۆتیزم.....	316
فەرهەنگۆك.....	321
سەرچاوەکان.....	330

Preview sample - page 10 of 11 - Soran University Academic Digital Library

Introduction to Special Education

مدخل الى التربية الخاصة

له بلاوكراوەكانی باخچەی منداڵانی ژوانی ئەهلی

السليمانية

٢٠١٥

Preview sample - page 11 of 11 - Soran University Academic Digital Library